

כיצד מחנכין

עלון מס' 122

כיצד מוכיחין ומי הראוי לכך

הרב יחיאל צוקר

איסור 'אמירה לנכרי' ואף יהודי לא יקל ראש בזה. אבל סוניאק התנכר לאמונת אבותיו ולא ראה שום סיבה להימנע מכך. הוא ניגש לאחד מהם, והושיט את רגלו, כדי שהלה יבצע את עבודתו.

היהודים שצעדו ברחוב באותה עת הזדעזעו עד עמקי נשמתם מכך, כיצד יכול צאצא לאברהם יצחק ויעקב לבזות כך את קדושת השבת בירושלים, פלטרין של מלך? אבל איש לא העז לומר מילה, אבות החזיקו בכפות ידי בניהם, אימהות תפסו את בנותיהן, ומיהרו להתרחק מהמקום, כדי שנפשם הרכה של הילדים לא תיפגע מהמחזה.

אבל היה שם יהודי אחד, רבי נחום יצחק לוי, ש'רוח אחרת הייתה עמו'. כשראה את סוניאק היהודי פונה לצחצח נעליים בעצם יום השבת, החיש את צעדיו, התקרב, ובלי אומר ודברים הנחית על לחיו סטירה מצלצלת, בעוצמה כזאת שסוניאק כבר חשב לספור כמה שיניים נעקרו מפיו.

דממת מוות השתררה ברחוב. היהודים שהבחינו במחזה, בטוחים היו שהם עומדים להיות עדים למחזה מזעזע עוד יותר... בעוד רגע ישלח סוניאק את ידו אל האקדח התלוי על מותניו, ישלוף אותו במהירות וללא אומר ודברים ישלם לר' נחום יצחק על מעשהו...

סוניאק אכן שלח יד לעבר האקדח, מישש אותו לרגע, ולבסוף עצר, נשם נשימה עמוקה ופנה לביתו כשזנבו מקופל בהכנעה, מבלי

בתקופת מלחמת העולם הראשונה הלך ונחלש שלטונם של הטורקים בארץ ישראל. הם היו עסוקים במספר רב של חזיתות, ולא היו להם המשאבים הנדרשים כדי לאכוף את שליטתם בישראל. מצב זה יצר ואקום, שלתוכו נכנסו מעצמות אחרות, וכך נוצר מצב שבו לקונסול הרוסי בישראל וכן לקונסול האוסטרי בארץ, היה כח שלטוני אדיר, שאפשר להם לעשות ככל העולה על רוחם, מבלי לתת על כך דין וחשבון.

באותם ימים, היה לקונסול הרוסי בארץ עוזר יהודי בשם סוניאק. הלה היה איש חזק ותקיף מאוד, הוא לא נשא פנים לאחיו היהודים, והתנכר לאמונת אבותיו. כשהיה צועד ברחובה של עיר בירושלים עיר הקודש, והאקדח הענק שלו תלוי על חגורתו, השתדלו כולם לעבור לצד השני של הרחוב, כדי שלא להיתקל באיש הקשוח והמסוכן.

פעם אחת יצא סוניאק בעיצומו של יום השבת, וטייל ברחוב יפו. בצדי הכביש ישבו להם ה'שבאב' נערים ערביים, והציעו את מרכולתם, מוצרי סידקית ומזון. חלקם הציעו שירותי צחצוח נעליים, מקצוע שהיה אז נפוץ מאוד. כל אחד שצעד ברחוב היה יכול לסור בכל רגע נתון לאחד ממצחצחי הנעליים, לתת לו כמה גרושים ולהמשיך בדרכו כשנעליו צבועות ביסודיות בצבע שחור מבריק.

כמובן שביום השבת, נמנעו היהודים מלתת לערבים לצחצח את נעליהם. הרי יש בכך

שאפשר לנער הערבי להשלים את צחצוח הנעליים.

לא זו בלבד, אלא שמאותו יום ואילך החל סוניאק לנקוט בצעדים שהעידו על התחזקותו ביהדות. הוא זרק מביתו את כלי הבישול שבהם היו בלועים מאכלי טריפה, וקנה במקומם כלים חדשים, בהם הקפיד להפריד בין בשר לחלב. הוא החל לפקוד מעת לעת את בית הכנסת, חבש כובע לראשו וכעבור תקופה כבר היה בעל תשובה לכל דבר ועניין.

לימים שאלו אותו: מה קרה שם? איך הבלגת כך על ההשפלה הנוראה?

השיב סוניאק: "אני הכרתי את רבי נחום יצחק, הוא לא יהודי טיפש. הוא סוחר ממולח וידע היטב מה הכוחות שלו ומה העוצמות שלי, והוא ידע שאני מחזיק נשק והוא צפוי לשלם בחייו על המעשה האמין שביצע.

אם כך, שאלתי את עצמי, מדוע בכל זאת הוא בחר לעשות את מה שעשה???

הרגשתי שיש איזושהי אמת פנימית שגרמה לו לשים נפשו בכפו ולהביע את המחאה שלו בכל מחיר, גם אם ישלם עליה בחייו. הבנתי שמפעפע בתוכו משהו שחזק יותר מהרצון לחיות.

זה זעזע אותי, וזה מה שהביא אותי בסופו של דבר לחזור בתשובה.

רזי הסביבון

כן הוא בדברי תורה שאדם אומר סברות לכאן ולכאן עד שלבסוף נופלת לו מהשמים סברא אמיתית.

ספר שפע חיים (פרק יהי אור, עמ' נ"ח) כתב, כמו בסביבון, אדם מסובב באצבעותיו ולפתע מצליח ונופל בחלקו אות ג',

יש להוסיף עוד כמה רמזים נאים:

[כאן האדם הוא המסובב]

1. אתה עושה פעולה קטנה (מסובב), וכוחה והשפעתה ממשיכים ויוצרים משהו גדול.

2. אתה מקנה לתלמיד את יסוד הדרך בהבנה בלימוד, הוא מתקדם מעצמו ומתפתח עם זה - והכל נזקף לזכותך.

3. אתה רק צריך להתחיל, השאר יגיע לבד...

4. לפי הכח שהשקעת, כך הדבר יסתובב.

[מכאן ואילך האדם הוא הסביבון]

5. גם כשהמצב לא יציב, זכור, יש מי שמסובב מלמעלה!

6. גם כשאתה לא יציב, תמיד תיפול על קרקע מוצקה.

7. אתה יכול להחליט אם אתה מפלסטיק, מעץ, מברזל, מכסף, או אפילו מזהב, מנגן או שר.

8. יש מי שמנגן רק כאשר הוא מסתובב, יש מי שמנגן גם כשכבר אינו מסתובב.

[מפנינו של ידידי הרב איסר שטרן שליט"א]

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל

לתרומות / הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

